

Tildeling af kompenserende it

Rapport om en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse

Elisabeth Ambak
Dorthe Klint Petersen
Afdeling for Fagdidaktik
DPU, Aarhus Universitet

Spørgeskemaundersøgelse om tildeling af kompenserende it-hjælpemidler i kommunerne

Denne spørgeskemaundersøgelse er første del af et projekt finansieret af Undervisningsministeriet om kompenserende it-hjælpemidler til ordblinde elever. Spørgeskemaundersøgelsen skal danne grundlag for tilrettelæggelsen af næste fase af projektet, der er en longitudinel undersøgelse med fokus på mellemtrinselever med svære læsevanskeligheder. Første skridt har været at få overblik over tildelingen af hjælpemidler til denne elevgruppe rundt om i landet. Derfor udsendtes i foråret 2013 et spørgeskema til alle landets kommuner om tildeling af kompenserende it-hjælpemidler til ordblinde elever. Inden det elektroniske spørgeskema blev udsendt, havde vi kontakt til alle PPR-kontorer for at få udpeget en kommunal resursepersion, der havde kendskab til tildelingen af it-hjælpemidler til elever med læsevanskeligheder.

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen var et få et overblik over, hvordan tildelingen af it-hjælpemidler foregik rundt om i landet. Vi var interesserede i at vide, hvor udbredte kompenserende it-hjælpemidler var, og om der rundt om i kommunerne var formuleret centrale retningslinjer for tildeling af disse hjælpemidler. Herudover ønskede vi også at få et indblik i, hvilke vanskeligheder elever, der bliver tildelt kompenserende hjælpemidler, har, og hvordan disse hjælpemidler anvendes. De sidste to problemstillinger kan dog nok først for alvor kan belyses i fase 2, hvor vi undersøger tildeling og anvendelse ved at stille spørgsmål til læsevejledere og koordinerende specialeundervisningslærere på de enkelte skoler.

I spørgeskemaet til den kommunale resursepersion har vi også spurgt, om der anvendes tests i forbindelse med tildeling af hjælpemidler og i givet fald, om der er centrale retningslinjer/anbefalinger i forhold til, hvilke tests der skal anvendes. Det er imidlertid sådan, at ansvaret for og beslutningen om tildeling af kompenserende it-hjælpemidler ikke længere tages i centralt i kommunen. Beslutningen tages nu af resursepersioner på den enkelte skole (måske i samarbejde med en kommunal konsulent). Decentraliseringen af tildelingen af it-hjælpemidler til elever med læsevanskeligheder har medført, at de kommunale resursepersioner ikke i samme udstrækning har overblik over området, og derfor har vores spørgeskema også været krævende for konsulenterne at udfylde, da en del af oplysningerne måtte indhentes på de enkelte skoler. Ydermere er eventuelle centrale retningslinjer for

hvilke tests, der anvendes i forbindelse med tildeling af kompenserende it-hjælpemidler, også kun retningslinjer – det er helt op til den enkelte skole at vurdere og beslutte tildeling af hjælpemidler.

Nedenstående er en sammenfatning af besvarelserne fra kommunernes konsulenter. Der blev sendt elektroniske spørgeskemaer ud til 92 kommuner. Der er i alt 98 kommuner, men en række af de små kommuner hører under et PPR-kontor i den større tilstødende kommune. Det gælder for Dragør (hører under Tårnby), Langeland (hører under Svendborg), Læsø (hører under Frederikshavn), Samsø (hører under Odder), Vallensbæk (hører under Ishøj) og Ærø (hører under Svendborg).

Besvarelsesprocent

Konsulenterne i kommunerne har været imponerende gode til at besvare spørgeskemaet. Vi har modtaget 89 af de i alt 92 spørgeskemaer, der blev udsendt til kommunerne, og det er en uhørt høj besvarelsesprocent på en undersøgelse af denne type. Ikke alle konsulenter har haft mulighed for at indsamle oplysninger om antallet af elever og proceduren på de enkelte skoler, men de har så besvaret spørgsmål om de informationer, de havde adgang til. Derfor vil der være et varierende antal respondenter på de enkelte spørgsmål, fordi udgangspunktet har været, at det var bedre at få nogle informationer fra en kommune end slet ikke at få nogen, fordi det ikke var muligt at indsamle de ekstra informationer fra de enkelte skoler.

Hvem er resurseperson på dette område i kommunerne?

Det er overvejende kommunernes læsekonsulent, der er kommunens resurseperson på dette område. 55 af de 89 personer, der har besvaret spørgeskemaet, er læsekonsulenter. 10 er specialundervisningskonsulenter og 6 it-konsulenter. 17 har beskrevet sig selv som værende ”anden konsulent”, oftest fordi der i visse kommuner opereres med andre konsulenttyper som eksempelvis indskolingskonsulent, skolekonsulent og sprogkonsulent. I 2 kommuner er det læseklasseledere fra kommunens læseklasser, der har besvaret spørgeskemaet. Flere steder har vi på tilbagemeldingerne kunnet læse, at der har været flere konsulenter involveret i besvarelsen af spørgeskemaet, men eftersom vi har bedt om en kontaktperson i kommunen, er det kun den ene af konsulenterne, der fremgår af spørgeskemasvaret.

Hvem er ansvarlig for at udrede ordblinde elevers vanskeligheder?

Tildelingen af it-hjælpemidler foregår på de enkelte skoler, men der er alligevel ofte en konsulent fra kommunen involveret i processen. Kommunens læsekonsulent er involveret i udredningen af elevernes vanskeligheder i 64 % (58) af kommunerne. Udredningen involverer dog oftest flere fagpersoner. I 62 % (56) af kommunerne er der to eller tre fagpersoner involveret i udredningen. Disse fagpersoner er typisk læsekonsulent, læsevejleder, skolepsykolog og specialundervisningslærer. Når der er flere fagpersoner involveret i udredningen af ordblindhed, er der som regel en fagperson fra den enkelte skole og en fagperson fra kommunalt regi. I 18 af kommunerne er der kun én fagperson involveret i udredningen. I disse tilfælde er det oftest læsekonsulenten, der forestår udredningen.

Hvilke vanskeligheder har de ordblinde elever, der får tildelt hjælpemidler?

Hovedparten af de elever, der får tildelt it-hjælpemidler har problemer med afkodning, retstavning eller begge disse færdighedsområder. Således svarer 84 (93%) af de 89 kommunale resursepersoner, at de ordblinde elever har problemer med afkodningen, mens 79 (88%) skriver, at eleverne har problemer med stavning. I dette spørgsmål er der mulighed for at markere flere vanskeligheder – (afkodning, stavning, sprogforståelse, andet), og det gør en række resursepersoner. Det er således kun 6 resursepersoner (7 %), der kun markerer en vanskelighed hos elever, der får tildelt it-hjælpemidler. Disse 6 svarer, at det er afkodningsvanskeligheder, der ligger til grund for tildelingen.

26 kommuner (svarende til 29 %) markerer 2 forskellige vanskeligheder hos elever, der får tildelt it-hjælpemidler. Dette skal forstås således, at eleverne enten kan have den ene vanskelighed (eksempelvis afkodningsvanskeligheder), eller at der kan være tale om en kombination af vanskeligheder (eksempelvis afkodningsvanskeligheder og stavevanskeligheder). Afkodningsvanskeligheder rapporteres af samtlige af disse resursepersoner, og i 25 af de 26 kommuner nævnes stavevanskeligheder som den anden vanskelighed. En enkelt resurseperson svarer afkodningsvanskeligheder og sprogforståelsesvanskeligheder.

Næsten halvdelen af resursepersonerne (47 % svarende til 42 respondenter) markerer 3 forskellige vanskeligheder hos elever, der får tildelt it-hjælpemidler. Igen har alle markeret afkodning, og 41 af de 42 respondenter har markeret stavning. 26 af de 42 respondenter har også markeret vanskeligheder med sprogforståelse, og 17 har

markeret, at andre vanskeligheder kan ligge til grund for tildelingen. Læsehastighed anføres hyppigt som en anden vanskelighed, der kan ligge til grund for tildelingen, men resursepersoner, som har anført læsehastighed som vanskelighed, skriver dog, at det kun er hastighedsproblemer kombineret med afkodnings- eller stavevanskeligheder.

En række resursepersoner anfører, at man ikke længere tildeler it-hjælpemidler, fordi alle elever har computere med CD-ord eller adgang til CD-ord eller ViTRe, og at det derfor ikke længere er nødvendigt med en diagnose for at få adgang til disse hjælpemidler. Men de fleste af disse resursepersoner anfører dog, at elever med ordblindvanskeligheder tilbydes noget yderligere i form af særlig undervisning i brugen af disse hjælpemidler eller en tablet som supplement til adgangen til CD-ord via computer. Eftersom vi ikke har spurgt specifikt til, om samtlige elever har adgang til CD-ord, har vi kun fået information om dette fra kommuner, der har skrevet det i kommentarfelter forskellige steder i spørgeskemaet. En forespørgsel hos Mikro Værkstedet kunne imidlertid fortælle os, at 77 af landets kommuner har en kommuneaftale, der giver alle kommunens elever adgang til CD-ord.

Retningslinjer for udredning af ordblindhed

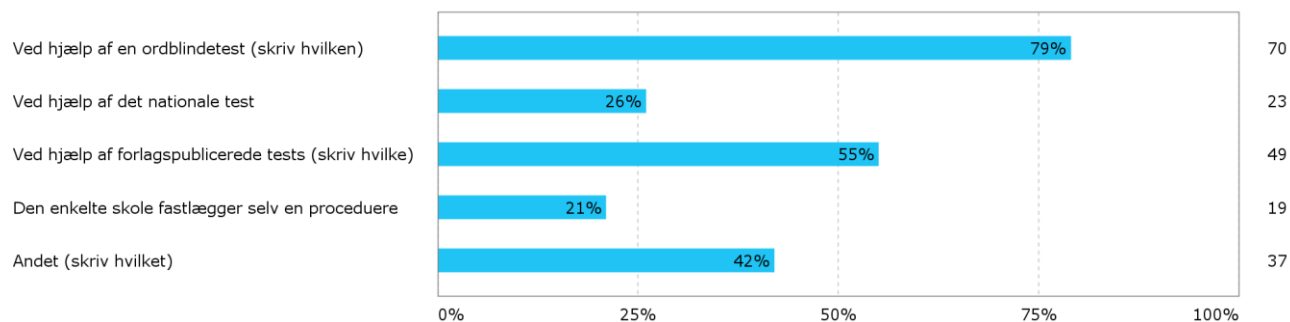
46 (52 %) kommuner har centrale retningslinjer for udredning af ordblindhed, mens 43 svarer, at det har de ikke. Mange kommuner anfører, at de har retningslinjer for, hvilke prøver, der skal anvendes enten som screening af alle elever på et klassetrin, eller at der er sammensat et testbatteri til individuel afdækning af elevernes vanskeligheder. Flere af de kommunale resursepersoner anfører i den forbindelse, at det er op til den enkelte skole, om man vil følge de anbefalede retningslinjer.

I 34 (38 %) kommuner har man fastlagt et niveau for, hvad man betragter som ordblindvanskeligheder, mens dette ikke er tilfældet i 55 (62 %) kommuner. De kommuner der har et fastlagt niveau for ordblindvanskeligheder, oplyser tillige dette. Her beskrives for hovedpartens vedkommende ikke faste grænser på tests, men respondenterne skriver afkodningsvanskeligheder, fonologiske vanskeligheder, en fælles forståelse blandt fagpersonerne af, at der er tale om ordblindhed. De respondenter, der skriver om et fastlagt niveau anvender næsten alle DVOs dysleksiscreening (udbredelsen af denne screening bliver belyst yderligere i det kommende afsnit).

Hvordan identificeres ordblindhed i de enkelte kommuner?

Resursepersonerne bliver i spørgeskemaet spurgt, hvordan man identificerer ordblindhed i deres kommune. Der oplystes en række svarmuligheder, og resursepersonerne opfordres til at sætte flere krydser, hvis der indgår flere forskellige parametre i identifikationen. Figur 1 nedenfor viser svarfordelingen, men man skal være opmærksom på, at hovedparten af resursepersonerne har markeret flere svarmuligheder. I de fleste kommuner indgår nemlig mere end et redskab i identifikationen af ordblindhed – det kan være en kombination af flere ordblindetestes eller ordblindetestes kombineret med andre forlagsproducerede tests så som IL-prøverne, ST-prøverne, staveraketten, læsevaluering på begyndertrinnet, OK-testen.

Hvordan identificerer man ordblindhed i kommunen? (marker gerne flere svarmuligheder)

Figur 1. Identifikation af ordblindhed.

De anvendte ordblindetestes er DVO-s dysleksiscreening, Elbros lister, Diavok, Testbatteriet, Gladsaxematerialet. DVOs dysleksiscreening er klart den hyppigst anvendte. 46 af de 89 kommuner anfører, at de anvender DVOs dysleksiscreening, men flere påpeger, at det oftest er nødvendigt med en yderligere individuel afdækning med Elbros lister eller andre ord og nonsensordlister, fordi erfaringen siger dem, at en del børn klarer dysleksiscreeningen ok, men falder igennem på individuelle højtæltningsprøver.

I 19 kommuner svarer resursepersonen, at det er op til den enkelte skole, hvordan proceduren skal være, og her har nogle kommuner forslag til en køreplan for udredningen, mens andre lader det være helt op til den enkelte skole. En del kommuner anfører, at DVO-screeningen er obligatorisk.

Handleplaner

47 (53 %) af de 89 kommuner har en kommunal handleplan for ordblinde elever, mens 42 (47 %) svarer nej til dette. Det fremgår imidlertid af kommentarerne, at en handleplan for ordblinde elever er et vidt begreb. For nogle kommuner er det forholdsvis løse hensigtserklæringer, som ikke rigtig forpligter og en del af dem, der har svaret ja til handleplan, skriver i kommentarerne, at denne er under udarbejdelse. Enkelte kommuner har imidlertid meget detaljerede handleplaner på området, hvor man ved screeninger og testninger på forskellige tidspunkter i skoleforløbet holder øje med elevernes udvikling. Flere påpeger, at ordblinde elever jo i dag i større udstrækning inkluderes og derfor har behov for såvel hjælpemidler og handleplaner, så de kan ”hænge på” i den almindelige undervisning.

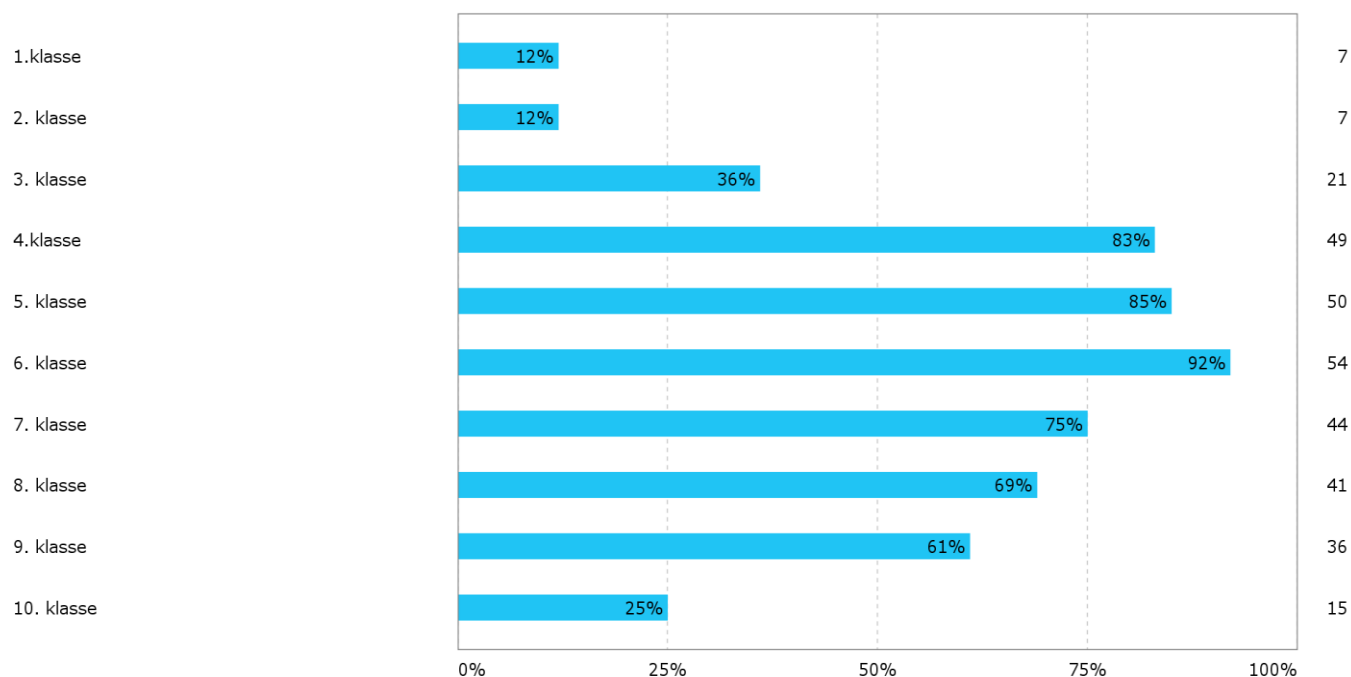
Det er især læsevejlederen og specialundervisningslærerne på de enkelte skoler, der sammen med klassens dansklærer udformer handleplanen for den enkelte elev, men i 35 kommuner sker det i samarbejde med en kommunal konsulent. Der er således flere forskellige resursepersoner involveret i formuleringen af handleplaner for de enkelte elever. Desværre fremgår det af kommentarerne, at der i en række kommuner ikke laves handleplaner for ordblinde elever.

Kommunale tilbud for ordblinde elever i kommunen

59 kommuner (66 %) har et centralt kommunalt tilbud til ordblinde elever, mens de resterende 30 kommuner ikke har. Kommuner med et centralt tilbud bliver bedt om at beskrive tilbuddet nærmere. I 18 kommuner er det organiseret som et heltidstilbud, mens det i 17 kommuner er organiseret som et intensivt forløb i en afgrænset periode. I de resterende 24 kommuner er tilbuddet organiseret på anden vis. Dette skyldes især, at man mange steder både kører med heltidstilbud og intensive forløb på forskellige tidspunkter. Om det er et heltidstilbud eller et kortere intensivt forløb, eleven tilbydes, afhænger i nogle kommuner af klassetrin, andre steder af hvor massive vanskeligheder eleverne har. Endelig er der kommuner, der fortæller om kommunale vejlederteams, der rådgiver i forhold til de enkelte elever i stedet for, at eleverne skal gå i et separat tilbud.

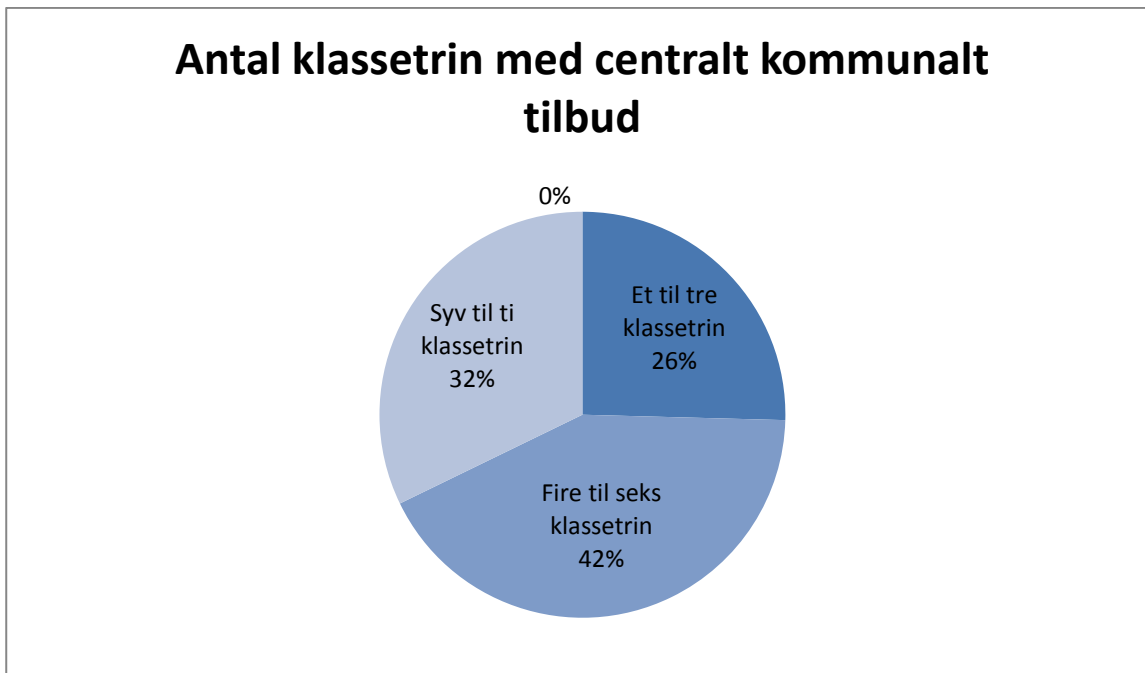
Kommunernes resursepersoner er også blevet spurgt om, på hvilke klassetrin ordblinde elever tilbydes undervisning i et centralt kommunalt tilbud. Kommunernes svar på dette ses i figur 2. Af figur 2 fremgår det, at det især er på mellemtrinnet og i udskolingen, at eleverne tilbydes undervisning i et centralt kommunalt tilbud. Det sker ikke så tit i indskolingen.

På hvilke klassetrin tilbydes ordblinde elever i kommunen et særligt kommunalt undervisningstilbud?

Figur 2. Kommunale tilbud på de forskellige klassetrin

Det skal understreges, at resursepersonerne i ovenstående figur har markeret flere klassetrin, hvis der var centrale tilbud på flere klassetrin. Derfor kunne det måske også være værd at se nærmere på antallet af klassetrin, hvor man tilbyder centrale tilbud. Det giver Figur 3 et indblik i. Figur 3 er jo selvfølgelig kun baseret på de 59 kommuner, der har svaret ja til, at de havde et centralt kommunalt tilbud. Som det fremgår, er der en nogenlunde jævn fordeling af kommunerne på de tre grupper, men størsteparten af kommunerne med centralt tilbud har disse tilbud på fire til seks klassetrin.

Figur 3. På hvor mange klassetrin har kommunen et centralt undervisningstilbud til ordblinde elever?

De kommuner, der har centrale tilbud for ordblinde elever på max tre klassetrin, har primært tilbud til elever på mellemtrinnet og i 7. klasse. Det er næsten udelukkende kommuner, der har centrale tilbud på syv eller flere klassetrin, som også har centrale tilbud til indskolings elever.

Beslutning om tildeling af hjælpemidler

I spørgeskemaet er kommunens resurseperson blevet spurgt, hvem der træffer den endelige beslutning om tildeling af it-hjælpemidler til ordblinde elever. Som svar på dette spørgsmål havde vi følgende svarmuligheder:

- Læsekonsulenten
- skolepsykologen
- skolens læsevejleder
- speciallærer/ordblindelærer på den enkelte skole
- andre.

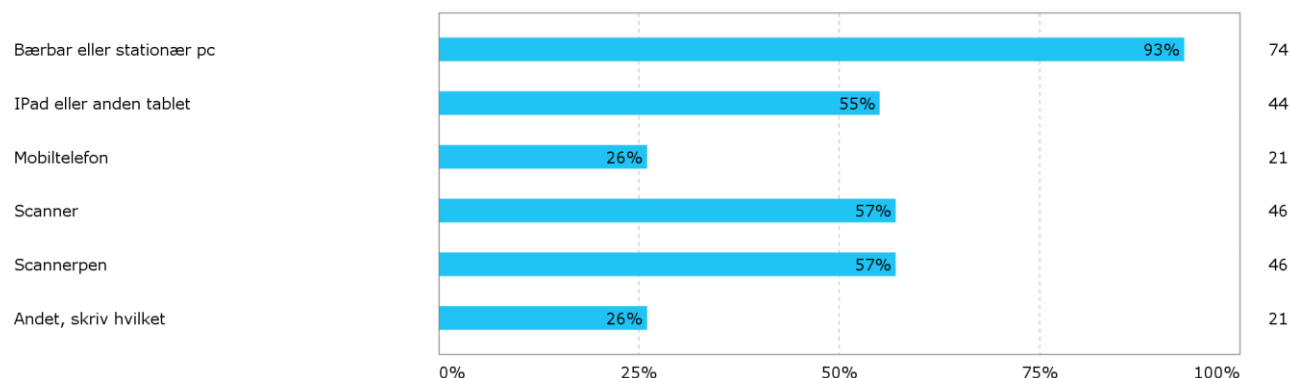
70 af de 89 adspurgte svarer 'andre', og det gør de hovedsageligt fordi, at de efterfølgende i kommentarfeltet skriver, at tildelingen af it-hjælpemidler er en beslutning, som de relevante fagpersoner, der er omkring barnet træffer i fællesskab. Formelt set er det skolelederen, der træffer den endelige beslutning. Derfor er der også en række resursepersoner, der svarer skolelederen, men samtidig skriver, at

skolelederen selvfølgelig rådfører sig med læsekyndige. Læsekonsulenten er den fagperson, der oftest nævnes som værende en del af beslutningsprocessen (i 22 kommuner), herefter kommer læsevejledere og specialundervisningslærere (nævnes i 15 kommuner). Men det overordnede billede er, at der er flere fagpersoner involveret i beslutningen. En lille gruppe resursepersoner svarer, at alle børn i deres kommune jo i princippet har adgang til CD-ord, og at alle derfor har adgang til hjælpemidler, så der er ingen central tildeling af disse. Dette kræver jo selvfølgelig, at eleverne selv sørger for elektronisk udstyr, hvor de kan bruge hjælpemidlet.

Hvilke it-hjælpemidler anbefales til ordblinde elever?

Indledningsvis er resursepersonerne blevet spurgt, om der i deres kommune er centrale anbefalinger med hensyn til, hvilke it-hjælpemidler, der anbefales til ordblinde elever. 80 af de 89 adspurgte svarer, at der er centrale anbefalinger, så hovedparten af kommunerne har centrale anbefalinger om hjælpemidler til ordblinde elever. Resursepersoner, der har svaret ja til centrale anbefalinger, er efterfølgende blevet bedt om at redegøre for anbefalingerne både med hensyn til hardware og software.

Vi anbefaler hardware i form af: (marker gerne flere svarmuligheder)

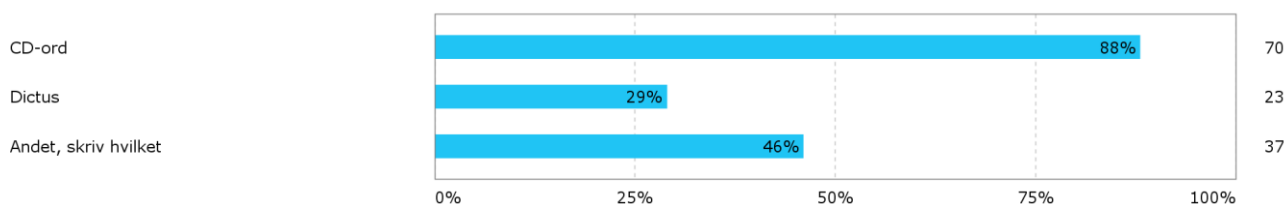
Figur 4. Svarfordeling på anbefaling af hardware.

Som det fremgår af figur 4 er den bærbare eller stationære computer stadig en del af langt de fleste anbefalinger, men i 55 % af kommunerne anbefales tablets også. I ovenstående spørgsmål er der mulighed for at afkrydse flere muligheder, så derfor kan det også være relevant at se på, hvor mange forskellige hjælpemidler, der typisk indgår i anbefalingerne, og om der er nogle kombinationer af hjælpemidler, som er særligt hyppige. De resursepersoner, der har sat kryds i andet har typisk suppleret deres øvrige oplysninger med eksempelvis headset, eller at de konkrete anbefalinger

jo selvfølgelig afhænger af den enkelte elevs behov. Flere benytter kommentarfeltet til bemærkninger om, at det indtil nu især har været bærbare computere, men at Ipaden er stærkt på vej frem og bliver anbefalet i større og større udstrækning. 54 % af resursepersonerne markerer to eller tre anbefalede hjælpemidler, og dette er typisk en computer, kombineret med scanner/scannerpen og en tablet. Dette skal ikke forstås sådan, at alle ordblinde elever tildeles tre hjælpemidler, men at det er disse hjælpemidler, der veksles imellem. Flere skriver således også i kommentarfeltet, at den konkrete anbefaling afhænger af den enkelte ordblinde elev.

Resursepersonerne er også blevet spurgt, om den ordblinde elev har adgang til deres it-hjælpemidler hjemme, og det svarer 90 % ja til, mens 10 % svarer nej. De, der har svaret nej, er blevet bedt om at uddybe deres svar, og her anføres, at det er op til den enkelte skole og derfor forskelligt for kommunens skoler. Enkelte skriver, at eleverne jo har adgang til softwaren hjemmefra via en computer i hjemmet.

Vi anbefaler software i form af: (marker gerne flere svarmuligheder)

Figur 5. Svarfordeling på anbefaling af software

Som det fremgår af figur 5, er det især CD-ord, der bliver anbefalet til ordblinde elever. 70 af de 89 kommuner, der har besvaret skemaet, anbefaler dette program. Dictus bliver også anbefalet i en række kommuner, ofte i kombination med CD-ord og andre gange sammen med ViTre. 19 af de 37 respondenter, der svarer, at de anbefaler anden software, skriver, at de anbefaler IntoWords til Ipad, og det hænger sammen med, at man flere steder bevæger sig fra bærbare computere og over på tablets. Flere respondenter anfører, at man i deres kommune næste år går over til udelukkende at bruge onlineværktøjer, der kan bruges på tablets, og nogle steder er det tablets, som eleverne selv skal medbringe. Flere resursepersoner anfører, at dette kan være problematisk i forhold til elever med svære læsevanskeligheder, fordi disse værktøjer ikke giver samme mulighed for støtte som CD-ord.

Kurser om it-hjælpemidler i kommunerne

En række af spørgeskemaets spørgsmål handlede om kurser i brug af it-hjælpemidler for henholdsvis lærere, elever og forældre. En enkelt respondent har ikke besvaret denne del af spørgeskemaet, og derfor indgår der kun 88 kommuner i denne del.

Lærere

76 af de 88 kommuner har kurser i it-hjælpemidler for lærerne, mens 12 kommuner svarer, at de ingen kurser har. Af beskrivelserne fremgår, at det er meget forskelligt, hvilke kurser der tilbydes i kommunerne. Nogle kommuner har en årlig tilbagevendende kursusrække, som kommunens it-konsulent er ansvarlig for at arrangere, mens andre kommuner primært tilbyder lærerne kurser fra Mikro Værkstedet eller andre firmaer. Andre igen skriver, at de arrangerer kurser om it-hjælpemidler efter behov.

Elever

80 af de 88 adspurgte svarer, at de anbefaler, at ordblinde elever får et introduktionsforløb til it-hjælpemidler. I nogle kommuner tilbydes centrale kommunale forløb, hvor eleverne lærer at bruge it-hjælpemidler, men i størsteparten af kommunerne er det lagt ud til de enkelte skoler, og det er derfor helt op til skolen, hvordan introduktionsforløbet skal være. Af beskrivelserne fremgår også, at det er alt fra basisinstruktion ved udleveringen af hjælpemidlet til et reelt kursusforløb.

Forældre

46 af de 88 kommuner svarer, at de har kurser om it-hjælpemidler for forældre i kommunalt regi. Igen er der stor variation i, hvilken type kursus der tilbydes. Nogle steder udbyder kommunens læsekonsulent kurser for forældre fire gange årligt, mens et tilbud andre steder består i, at der på enkelte skoler tilbydes kurser i hjælpemidler for forældre.

Antal ordblinde elever med it-hjælpemidler på kommunens skoler

Resursepersonerne blev bedt om at anføre antallet af ordblinde elever i deres kommune, herunder hvor mange af disse elever, der var i henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling. Dette spørgsmål har en lang række respondenter haft vanskeligt ved at besvare, fordi oplysningerne ikke findes centralt og altså skal skaffes fra de enkelte skoler. Det har nogle respondenter gjort, andre har forsøgt og desværre ikke fået svar fra alle skoler. Endelig har det ikke i formuleringen været

tydeligt nok, hvordan tallene skulle angives, så nogen resursepersoner har angivet absolutte tal, mens andre har angivet det i procent. Vi har således kun disse informationer fra omkring halvdelen af kommunerne (og her er forskel på, hvordan det er angivet), så derfor har vi valgt ikke at dykke nærmere ned i dette talmateriale i forbindelse med denne redegørelse. Talmaterialet er ikke desto mindre meget relevant for os i næste fase af projektet, hvor vi skal følge elever med it-hjælpemidler.

Vi kan således ikke via dette spørgeskema få det ønskede overblik over, hvor mange elever i den danske folkeskole, der bruger IT-hjælpemidler, og det fremgår af resursepersonernes svar, at det vil blive vanskeligere i fremtiden, fordi softwaren jo stilles til rådighed for alle kommunens elever, og der derfor mange steder ikke vil være denne særlige tildeling af hjælpemidler til ordblinde elever.

Respondenterne er også blevet bedt om at angive, hvornår i skoleforløbet en elev typisk tildeles it-hjælpemidler. Igen er der mange resursepersoner, der ikke har besvaret spørgsmålet, så derfor vil der ikke blive redegjort detaljeret for disse besvarelser. I besvarelserne tegner der sig et klart billede af, at det oftest er på mellemtrinnet (typisk 60-80 %), at eleverne tildeles it-hjælpemidler, men flere skriver dog i kommentarerne, at der er en tendens til, at de ordblinde elever tildeles it-hjælpemidler på et tidligere tidspunkt end for nogle år siden.

Ordblinde elever på mellemtrinnet

De sidste spørgsmål i spørgeskemaet har særlig fokus på elever på mellemtrinnet, fordi vi i den næste del af projektet skal undersøge ordblinde elever på mellemtrinnets sproglige udvikling.

Mellemtrinnet og it-hjælpemidler

Vi har i spørgeskemaet spurgt, om der er særlige anbefalinger til mellemtrinnet. Besvarelserne af disse spørgsmål ligner i høj grad svarene, der gik på alle elever. Det ser dog ud til, at der i lidt større udstrækning anbefales bærbar eller stationær pc (86 af 88 sammenlignet med 74 af 88) på mellemtrinnet, og at Ipad eller anden tablet ikke er helt så udbredt her (33 af 88 sammenlignet med 44 af 88).

Med hensyn til software til mellemtrinnet er det stadig især CD-ord, der anbefales, endda i lidt større udstrækning end på tværs af klassetrin (77 ud af 88 sammenlignet med 70 ud af 88), hvorimod Dictus ikke anbefales i lige så stor udstrækning til

mellemtrinnet (11 ud af 88 kommuner sammenlignet med 23 ud af 88 kommuner på tværs af klassetrin). En række af vores respondenter har anført, at det skyldes, at Dictus måske i større udstrækning anvendes til de ældre elever. Således tyder besvarelsene på, at man i kommunerne især finder CD-ord velegnet til mellemtrinnet, men en lang række kommuner anfører også, at IntoWords anbefales (udelukkende i forbindelse med tablets).

Sammenfatning og projektets fase 2

Vi er meget taknemmelige for den høje besvarelsesprocent på dette spørgeskema. Vi ved godt, at det var rigtig mange og ind i mellem besværlige spørgsmål, vi stillede resursepersonerne i kommunerne, men de mange svar har givet et fint indblik i tingenes tilstand rundt om i kommunerne.

Selvom beslutningen om tildeling af it-hjælpe midler er lagt ud på de enkelte skoler, er der de fleste steder centrale retningslinjer for arbejdet, og i langt de fleste kommuner er der også en kommunal resursepersone involveret i tildelingen. Der er også i de fleste kommuner centrale anbefalinger af, hvilke tests, der skal anvendes i forbindelse med udredningen. I en række kommuner er det obligatorisk at anvende DVO-s dysleksiscreening i 3. klasse. Der er blandt resursepersonerne enighed om, at der skal være tale om afkodnings- og eller stavevanskeligheder hos de ordblinde elever, der tildeles it-hjælpe midler. Størsteparten af de ordblinde elever, der tildeles hjælpemidler, er på mellemtrinnet.

I spørgeskemaet kunne vi også se nogle tendenser, som nok bliver stærkere de kommende år. Tablets ser ud til at være i stærk fremgang, og dette ser ud til at blive på bekostning af de bærbare computere. At man går over til tablets frem for bærbare computere har betydning for, hvilke former for software man kan anvende til de ordblinde elever. Flere anfører, at den software, der findes til tablets, ikke er helt så velegnet til ordblinde som CD-ord. En række resursepersoner svarede også, at man ikke længere tildelte hjælpemidler til ordblinde, fordi alle kommunens elever havde adgang til CD-ord og andre programmer, og denne tilgang vil sandsynligvis blive mere udbredt i de kommende år, hvor man i større udstrækning baserer sig på, at eleverne har adgang til computere hjemme og en stor del har mulighed for at medbringe computere til undervisningen.

En række resursepersoner har oplyst antallet af ordblinde elever med it-hjælpemidler, og disse tal giver os en fornemmelse af, hvor mange elever vi kan forvente der er i kommuner af en given størrelse. Eftersom vi til næste del af projektet har fokus på ordblinde elever på mellemtrinnet, kan disse informationer bidrage til at kvalificere vores valg af kommuner til næste del af projektet.

Vores resursepersoner har været flittige med at anføre punkter i kommentarfelterne, når de ikke syntes, vores svarmuligheder var dækkende. Disse kommentarer er meget nyttige for os i arbejdet med næste del af projektet.